

(א) רש"י מ"ו, ט' וימא מ"א, א' לקמן מ"ג, ט' וילעל ל"ד, ט' (ה) ונדרים כ"ה, ו' (ד"ה וימא)

תורה אור השלם
1. וְכִי יִבַּח שׁוֹר אֶת אִישׁ אוֹ אֶת אִשָּׁה וְזָמָת קִוּוּל יִשְׁקַל הַשׁוֹר וְלֹא יֵאָבֵל אֶת בְּשָׂרוֹ וּבִעַל הַשׁוֹר יָקָם: שְׁמוֹת כֹּהֵן כֹּהֵן
2. וְכִי יִבְצֹו אֲנָשִׁים וַיִּגְבְּפוּ אִשָּׁה חֲרָה וַיִּבְצָאוּ יְלֵדֶיהָ וְלֹא יִזְדָּה אֶסּוֹן עֲנִישׁ יַעֲשֶׂה בְּאֶשֶׁר יִשְׁתִּי עֲלֶיהָ בְּעַל הָאִשָּׁה וְזָמָת שְׁמוֹת כֹּהֵן כֹּהֵן

הגהות הב"ח
(א) הוב' ד"ה גבי וכו' לא נפיק מלש' אלא מהלש' ג"כ כ"א ובעל בהמנח גבי' כי מההוא ה"ל ע"כ לחודיה ולי"ג ע"כ וצ"ע דע"כ נפק מלש' א:

גליון הש"ס
תוס' ד"ה כתב וכו' בדפ"י לעיל. דף לה ע"א מוס' ד"ה ד"כ:

מוסף רש"י
יציבא. אורח' (שורבין ט, ט)

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא מב.

עין משפט
גר מצוה

גב א ב מיי פ"א מהל' טק' ממון הלכה ג: גר א ד ה מיי פ"ד מהלכות חובל ומזיק הלכה ה' סמג עשין ע טו"ש ע"ח ט"י טכג סעף א וסעף ד: 7

הא תם מיחייב. לא צעי למימר תם שמחויב ממה שהמועד פטור לאטו משום דלייעד יהיה פטור יותר אלא ה"ק דמועד יהיה פטור שלא לחייבו בהעלאת יותר מתם והא דקאמר יציבא בצרעא משום דממות הקל שאין משלם אלא מגופו חייב ד מועדת לא כ"ש:

כתב רחמנא בע"ה השור נקי

דפבור. ואנטרין דלמיכתב אנשים דאי לא כתב אלא בעל השור נקי הוא מוקמינן נקי מחזי כופר והוא מחייבין זין תם זין מועד דממי ולדות אכל השתא דכתיב אנשים למעוטי מועד אית לן לאוקמי פטור דנקי חסם דלא להוי יציבא בצרעא וכו': **כתב רחמנא בע"ה השור** נקי תם פטור ומועד חייב. ונקי מדמי ולדות דקתיני לאו לפוטרו מדמי ולדות אנטרין אלא כלומר דוקא תם פטור מדמי ולדות ואי לא כתב אנשים כלל הוי פטרינן נמי במועד דלא מחייב הכתוב במועד אלא במקום שחייב בתם כדפרישתי לעיל (ג). ולהכי כתב אנשים דליתי נקי לגלויי עליה דלא משתעי אנשים ולא שוריים אלא בתם והא דמתיב בהחובל (לקמן דף טו). שור אין משלם אלא נזק ופטור מדמי ולדות משמע דליירי במועד דמשלם נ"ש ועוד דומיא דאדם ואפילו הכי פטור מדמי ולדות הדיא כר"ע אחיא:

גבי בושת נמי נימא הכי אנשים בוי. דגזי בושת כתיב כי ינעו אנשים יחדו איש ואחיו דמאיש בעמיתו לא נפקא אלא ע"כ לחודיה וריפוי ושבת נפקא מהוא כדלמרינן בהמניח (לעיל דף ג). ואפילו לר"ע דמאיש בעמיתו נפקי כוליה מודה הוא דבושת לא נפיק מיניה אלא ע"כ וריפוי ושבת שרגילין להיות ע"י חבלה דומיא דנתינת מוס אכל בושת דרגיל להיות רוב פעמים בלא חבלה לא נפיק מאיש אלא מאנשים (ה) וא"ת וריפוי ושבת זין לר"ע וזין לרבנן לילף מאנשים דכתיב גבי ריפוי ושבת וכו' יציבון אנשים וי"ל דקיס ליה לגמרא דההוא אנשים אחא לדרשא אחרינא ומאי טעמא נמי א"ש דלא פריך גבי ריפוי ושבת נמי נימא הכי אכל ההוא דבושת קיס לן דלמעוטי שוריים אחא והא דלא פריך

משכח רברבי שקיל זוטרי שקיל רב טביומו משמיה דרבא אמר המית אמר ליה ברישא משל לצייד ששולה דגים מן הים משכח זוטרי שקיל משכח רברבי שדי זוטרי ושקיל רברבי תניא אידך יבעל השור נקי רבי יוסי הגלילי אומר נקי מדמי ולדות אמר לו ר"ע הרי הוא אומר כ"י ינעו אנשים (ו) ונגפו אנשים ולא שוריים שפיר קאמר ר"ע אמר רב עולא בריה דרב אידי איצטרך ס"ד אמינא אנשים ולא שוריים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שוריים מועדין הא תם מיחייב כתב רחמנא בעל השור נקי דפטור אמר רבא יציבא בארעא וגורא בשמי שמיא אלא אמר רבא איצטרך ס"ד אמינא אנשים ולא שוריים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שוריים מועדין וק"ל לתמוין דפטורי הדר כתב רחמנא בעל השור נקי תם פטור ומועד חייב א"ל אביי אלא מעתה גבי בושת נמי נימא הכי אנשים ולא שוריים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שוריים מועדין וק"ל וחומר לתמוין דפטורי הדר כתב רחמנא בעל השור נקי תם פטור ומועד חייב וכו"ת ה"ג אי הכי ליתני בעל השור נקי רבי יוסי הגלילי אומר פטור מדמי ולדות ומבושת אלא אביי דאמרי תרוייהו אנשים אין אסון באשה יענשו דיש אסון באשה לא יענשו ולא שוריים דאע"ג דיש אסון יענשו הדר כתב רחמנא בעל השור נקי דפטור מתקוף לה בר אדא בר אבהא אמו באסון תליא מילתא בכוונה תליא מילתא אלא אמר רב אדא בר אבהא אנשים הכי נתכוננו זה לזה אע"ג שיש אסון באשה יענשו כי נתכוננו לאשה עצמה לא יענשו ולא שוריים דאפילו נתכוננו לאשה עצמה יענשו כתב רחמנא בעל השור נקי דפטורי וכן כי אתא רב הגי מדרומא אתא ואייתי מתניתא בידיה בעל השור נקי ר"ע אומר נקי מדמי עבד ונימא

גבי ע"כ נמי נימא הכי דכתיב איש בעמיתו ולא שור בעמיתו ולא שור דומיא דאיש כו' משום דניחא ליה למפרך מקרא דאנשים דומיא דההיא דאחריי זה: **בבבונה** ת"א מילתא. פ"ה דס"ל כר"ש דלמך באלו הן הגשרפין (סנהדרין דף עט. ע"א) וס' נתכוון להורג את זה והרג את זה פטור ממיתה וזין דפטור ממיתה חייב דממי ולדות דלית ליה דמנא דזי חזקיה וקשה לר"י וכו' היה תמה רב אלא בר אבהא על אביי ורבא אס סבורין כרבנן ועוד דלריכא למימר דרב אלא וצרימא דרב חגי דרומאה פליגי אתנא דזי חזקיה וה"ל למפרך הכא כדפריך רבא עליה דרב דומי פרק אלו נערות (מבואר דף לה. וס' א) ומי איכא מאן דלית ליה דמנא דזי חזקיה ונראה לר"י דרבא ואביי לא היו פוטרינן שוריים מדמי ולדות מנקי אלא דוקא אלא נתכוונו לאשה דומיא דאנשים דמשמע זהו קרא אכל נתכוון לאשה עצמה חייב שוריים אנשים אין אסון יענשו הא יש אסון לא יענשו זין נתכוונו זה לזה אין לא נתכוונו זה לזה אלא לאשה עצמה ולא שוריים דזין הכי ע"כ כתב רחמנא בעל השור נקי דפטור והוא משמע שפיר דפטור בכל ענין אלא ודאי בנתכוונו לאשה עצמה חייבין לאביי ורבא ואע"ג דבאנשים פטורי טפי כשמתכוונים לאשה היינו משום דשייך זהו קס ליה דברכה מיניה אכל צשור לא שייך ופריך רב אלא בר אבהא והא ע"כ בכוונה תליא מלתא לרבי דלריש בהגשרפין (סנהדרין דף עט. ע"א) ונתתה נפש תחת נפש ממון ולית ליה לא חלקת זין מתכוין לשאין מתכוין לענין דמי הנהרג וסובר רב אלא דהוא הדין לענין דמי ולדות דכיון דגלי קרא שיש לחלק זין מתכוין לשאין מתכוין לענין דמי הנהרג לא נלמד עוד שום פטור ממון כשאין מתכוין מכה הקישא ואע"ג דלית ליה הקישא לענין שאר דברים וא"כ לדידיה אנשים אפילו יש אסון באשה יענשו ולדידיה יש לנו פטור בשוריים אפילו נתכוונו לאשה שאי אפשר לרבי לדרוש אלא כמו שדורש אחרי כן ומדרכי נשמת לכוליה תנאי שלא מנינו מחלוקת זה ביניהם ואביי ורבא סברי להו דדוקא למאי דגלי קרא כגון דלמי הנהרג לרבי גלי אכל בשאר ממון לא גלי וכן מוכח בהפ"ה (לקמן דף מט.) דלאביי ורבא סברי להו שהוא חייב בשוריים כשנתכוין לאשה עצמה דתנן שור שהיה מתכוין לחצירו והכה אשה ויאלו ילדיה פטור מדמי ולדות ודייקין בגמרא טעמא דנתכוין לחצירו אכל נתכוין לאשה משלם נימא מהוי מיוצתא דרב אלא בר אבהא משמע דלרבא ואביי ניחא דמחייבי ומתנימין דהחובל (לקמן דף טו). דפטור שור מדמי ולדות דוקא כשלא נתכוין לאשה דומיא דאנשים דקרא:

והוא משמע דלרבא